

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Кафедра державного управління
та місцевого самоврядування

СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

збірник наукових праць
Випуск 2, 2014 р.

Рівне – 2014

Зміст випуску

<i>ТЕОРЕТИКО-МЕТОДО-ЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	Драган І.О. Формування нових управлінських підходів до взаємодії суб'єктів природо-ресурсних відносин.....	7
	Кальниш Ю. Г. Тенденції сучасного конституційного процесу: виклики для України.....	13
	Коваленко М. М. Богословська спадщина та державне управління: закономірність синтезу	17
	Пархоменко-Куцевіл О. І. Сучасні кадрові технології в системі державної служби України: теоретико-методологічні засади	24
	Римар М. В., Ватаманюк-Зелінська У. З. Нова економічна модель розвитку України в аспекті формування інтеграційних об'єднань у машинобудівному комплексі	31
	Романенко Є. О. Шляхи вдосконалення державної інформаційної політики України та державної комунікативної політики: дихотомія проблеми	36
	Акімова Л. М. Теоретико-методологічне обґрунтування аспектів державного регулювання ринку фінансових послуг	44
	Антонова С. Є., Вострікова Н. В. Інформаційно-аналітична підтримка прийняття управлінських рішень при державному управлінні водогосподарським комплексом України.....	49
	Лещенко С. І., Зелений В. М. Удосконалення державного регулювання інноваційної діяльності в Україні.....	56
	Корбутяк В. І., Герасимчук І. В. Необхідність розробки та основні засади новітньої концепції реформи медицини в Україні	61
	Павлов В. І., Ляхович О. О. Державне регулювання проектами державно-приватного партнерства в науково-інноваційній сфері України	67
<i>ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	Акімов О. О. Психологічні складові процесу підготовки фахівців в галузі знань «державне управління» до міжкультурної комунікації	74
	Алейнікова О. В. Управлінський аспект стійкого розвитку самоорганізованої бізнес-системи	81
	Бондарчук Н. В. Соціальні пріоритети при формуванні державної політики розвитку інноваційного потенціалу України	86
	Шпак Ю. В. Формування системи продовольчої безпеки в Україні в умовах глобалізації ринків.....	91
	Сазонець І. Л., Маланчук Л. О. Економіко-екологічні механізми державного регулювання мінерально-сировинних ресурсів	98

Зміст випуску

	Федина К. М.	
	Пріоритетні напрямки реалізації енергозбереження в регіоні.....	103
	Цимбаюк В. І., Циганюк М. В.	
	Теоретико-правові аспекти організації судово-бухгалтерської експертизи.....	107
	Шанюк В. І.	
	Діаріуш і розвиток української журналістики	110
	Ярощук В. Г.	
	Принцип екологічної безпеки у водному праві України	116
	Галкін І. Г., Іщенко О. М.	
	Особливості кваліфікації злочинів при юридичній та фактичній помилці.....	122
	Вовк Ю. Є.	
	Місце та роль уряду в системі вищих органів державної влади і управління в період директорії української народної республіки.....	126
	Мельничук Ю. І.	
	Морально-етичні принципи медіації в Україні.....	131
	Водоп'ян Т. В.	
	Окремі проблеми вирішення справ про визнання недійсними правочинів, укладених адієздатною особою	135
	Сидорук В. Й.	
	Слово, що кликало до бою	139
	Луцюк П. О., Самороков В. О.	
	Розвиток адвокатури як один зі шляхів демократизації суспільства	144
<i>ЗАРУБІЖ- НИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВ- НОГО УПРАВЛІННЯ</i>	Tomasz Wołowicz, Sylwia Ćmiel	
	Konsekwencje prawne norm zadłużenia jednostek amozządu terytorialnego według przepisów ustawy o finansach publicznych.....	149
	Іванюта П. В.	
	Роль держави в регулюванні ринкових відносин з врахуванням зарубіжного досвіду	159
	Малиновська О. А.	
	Європейський досвід інтеграції іммігрантів і уроки для України	164
	Петроє О. М.	
	Євро-інтеграційні пріоритети розвитку системи соціального діалогу в Україні	174
	Вимоги до оформлення статей.....	181

Contents of the issue

Contents of this issue

<i>THE THEORETICAL AND METHO- DOLOGICAL ASPECTS OF PUBLIC ADMINISTRATION</i>	Dragan I.	Formation of new administrative approaches to interaction subjects of natural resource relations	7	
	Kal'nysh Y.	Trends in modern constitutional process: challenges for Ukraine	13	
	Kovalenko M.	Theological heritage and governance: synthesis pattern	17	
	Parhomenko-Kutsevil O.	The modern technology personnel in the civil service of Ukraine: theoretical and methodological aspects	24	
	Rymar M., Vatamanyuk-Zielinska U.	New economic model of Ukraine concerning the establishment of integration associations in mechanical engineering	31	
	Romanenko E.	Ways to improve public policy information and Ukraine state communications policy: the dichotomy problems	36	
	Akimova L.	Theoretical and practical bases of the state regulation of financial services	44	
	Antonov S., Vostrikova N.	Information and analytical support of managerial decision making at the public administration of Ukrainian water complex	49	
	Leshchenko S., Zelenuy V.	Improving the regulation of innovation in Ukraine	56	
	Korbutyak V., Gerasymchuk T.	The need for development and the basic principles of the new concept of reform of medicine in Ukraine	61	
	Pavlov V., Liakhovich O.	State regulation of public-private partnerships in research and innovation field of Ukraine	67	
	<i>THE PRACTICAL ASPECTS OF PUBLIC ADMINISTRATION</i>	Akimov O.	Psychological components of training in knowledge "governance" to intercultural communication	74
		Aleynikova O.	Management aspects sustainable development of self-organizing business	81
		Bondarchuk N. V.	Social priorities in the formation of public policy innovative potential Ukraine	86
		Shpak Yu.	Formation of food security in Ukraine in globalizing markets	91
Sazonets I., Malanchuk L.		Economic and environmental state regulation of mineral resources	98	

	Fedina K.		
	Priority directions in realization of regional energy saving	103	
	Tsybaliuk V., Tsyhanyuk M.		
	Theoretical and legal aspects of forensic accounting.....	107	
	Shanyuk V.		
	Diariush and development of Ukrainian journalism.....	110	
	Yaroshchuk V.		
	Principle of ecological security of water law in Ukraine.....	116	
	Galkin I., Ischenko A.		
	Features of qualification of crimes attached to legal and actual errors....	122	
	Vovk Yu.,		
	Place and role of government in the higher of government and administration during the Ukrainian people's republic directory.....	126	
	Melnychuk Y.		
	Moral and ethical principles of mediation in Ukraine.....	131	
	Vodop'yan T.,		
	Some problems for handling a case for annulment transactions entered concluded incapacitated person.....	135	
	Sidoruk W.		
	A word calling in fight.....	139	
	Lutsyuk P., Samorokov V.,		
	Development of the employment as one of the ways of the democratization of society.....	144	
<i>THE FOREIGN GOVERNMENT EXPERIENCE OF PUBLIC ADMINISTRATION</i>	Thomas Wołowiec, Sylwia Ćmiel		
	Legal consequences of the standards of local government debt in a case of the act on public finance	149	
	Ivaniuta P.		
	The state's role in the regulation of the market and with regard to foreign experience	159	
	Malynovska O.		
	European experience of integration of immigrants and lessons for Ukraine	164	
	Petroye A. M.,		
	Euro-integration priorities of development system the social dialogue in Ukraine	174	
	Requirements for Authors.....	181	

References:

1. Центральний державний архів вищих органів влади і управління України (далі ЦДАВО України), ф. 1065, оп. 1, спр. 15, арк. 18.
2. Mazepa, I. P. (2003), *Ukrayina v ohni i buri revolyutsiyi 1917-1921*, [Ukraine in fire and storm of revolution 1917-1921], Tempora, Kyiv, Ukraine.
3. ЦДАВО України, ф.1065, оп.1, спр. 22, арк. 19-20.
4. ЦДАВО України, ф. 1065, оп.1, спр.14, арк.18.
5. ЦДАВО України, ф.1065, оп.1, спр.25, арк.41 зв.
6. ЦДАВО України, ф.1092, оп.6, спр.2, арк.63.
7. ЦДАВО України, ф.2208, оп.1, спр. 141, арк. 1-13в
8. ЦДАВО України, ф.1092, оп.6, спр.2, арк.10-11.

УДК 3.344 +177

Мельничук Ю. І.,

к.філос.н., доцент кафедри спеціальних юридичних дисциплін

Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ МЕДІАЦІЇ В УКРАЇНІ

Melnychuk Y.

Candidate of Philological Science, Associate Professor of Specialist Legal Disciplines Department, National University of Water Management and Nature Resources Use, Rivne

MORAL AND ETHICAL PRINCIPLES OF MEDIATION IN UKRAINE

Стаття присвячена процесу медіації, який спрямований на залагодження та вирішення конфліктів шляхом безпосереднього спілкування з правопорушником та потерпілим, при участі третьої сторони – медіатора. Розглянуті морально-правові сутності принципів медіації та етичні норми медіатора.

Статья посвящена процессу медиации, который направлен на разрешение конфликтов путем непосредственного общения с правонарушителем и потерпевшим, при участии третьей стороны - медиатора. Рассмотрены морально-правовые сущности принципов медиации и этические нормы медиатора.

The article is devoted to the mediation process of dispute resolution by direct communication with offender and victim with the participation of the third party - mediator. The moral and law substance of mediation principles and ethical norms is considered in the article.

Ключові слова: конфлікт, моральна норма, медіація, медіатор, відновне правосуддя.

Ключевые слова: конфликт, моральная норма, медиация, медиатор, восстановительное правосудие.

Keywords: conflict, moral norm, mediation, mediator, restorative justice.

Постановка проблеми

Сучасні тенденції в соціально-гуманітарній сфері фіксують увагу науковців до відновного правосуддя, як до сукупності програм, які сприяють вирішенню конфлікту, та нормалізації стосунків потерпілого і правопорушника. Актуальності набуває професія медіатора – дипломованого фахівця з управління конфліктами, спроможного організувати ефективну комунікацію між сторонами конфлікту, забезпечити між ними відносини співпраці у розв'язанні існуючої проблеми та спільний пошук рішення, яке

максимально враховувало б інтереси і бажання сторін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Організаційним, правовим, психологічним та іншим аспектам імплементації відновного правосуддя присвятили свої роботи: Л. Головка, В. Бринцев, Л. Карнозова, Л. Шевцова, Д. Філін та ін. Експертами з питань медіації є Н. Гайдук, А. Гірник, Н. Гришина, В. Замніус, В. Землянська та інші.

Постановка завдання

Виокремлення найбільш суттєвих принципів медіації, дефініція морально-етичних норм діяльності медіатора як посередника у вирішенні конфлікту, спираючись на етичні кодекси.

Виклад основного матеріалу

Мораль виступає надзвичайно важливим елементом людської життєдіяльності. Будь-яка професійна діяльність містить моральні вимоги до осіб, котрі виступають представниками певної професії, а сама фахова спроможність спеціаліста багато в чому залежить від його моральних якостей. Спираючись на загальні принципи моралі створюються кодекси честі, професійної поведінки у яких формулюються конкретні норми та практичні правила, котрі є актуальними для певного виду людської діяльності. Виникнення й засвоєння моральних норм у професійній сфері не визначаються безпосередньо якимись інституційними умовами (освітою, службовим становищем), а оволодіння ними забезпечується головним чином культурою особистості, її вихованістю, моральним потенціалом.

Конфлікти й суперечності, які виникають у суспільстві, знаходять відображення у світоглядному протистоянні. Альтернативним, позасудовим способом врегулювання конфлікту є медіація в якій нейтральна третя сторона, тобто медіатор, допомагає суб'єктам в знаходженні взаємоприйняттого варіанта вирішення їхнього конфлікту. Тобто, медіатор допомагає сторонам конфлікту налагодити процес комунікації і проаналізувати конфліктну ситуацію таким чином, щоб суб'єкти медіаційного процесу змогли обрати той варіант рішення, який би задовольняв інтереси і потреби усіх учасників конфлікту. Соціальні фактори, які породжують девіантну поведінку, тобто спричиняють конфлікт, в цілому, а також в окремо взятому випадку можна визначити наступним чином: по-перше, несприятливі умови для формування особистості в сім'ї, колективі; по-друге, зовнішні впливи, які сприяють такій поведінці. Сформувавши, засвоївши норми та стандарти поведінки суб'єкт на кожному етапі свого життя, при виникненні певної ситуації реагує у відповідності із уже засвоєними нормами. Подекуди поява нових факторів життєдіяльності людини у взаємодії із зовнішніми обставинами здатна внести корективи в уявлення суб'єкта, тому

на нову ситуацію він може реагувати по-іншому. Тобто, при медіації, особа із девіантною поведінкою може віднестись до іншої сторони медіаційного процесу з розумінням, співчуттям та милосердям, розкаянням. У діях конфронтуючих сторін завжди буде мати місце апеляція до найбільш суттєвих аспектів, якими є засоби задоволення життєво важливих потреб та те, що є важливим з огляду на збереження власної ідентичності. Ці лінії аргументації, висунуті суб'єктами конфлікту, можуть бути позначені як апеляції до потреб, інтересів і цінностей.

Практика розв'язання конфліктів черпає свої витоки ще з стародавніх часів та ґрунтується на морально-релігійних цінностях та традиціях, реалізується у концепцію відновного правосуддя. Існують різні форми відновного правосуддя, проте найбільш застосовуваними, на думку В. Землянської, є: медіація між потерпілим і правопорушником, конференції та кола правосуддя.

У ракурсі етичних засад медіації варто розглядати базові принципи відновного правосуддя, якими на думку В. Землянської, можуть бути наступні положення: по-перше, пріоритетність надання підтримки; по-друге, відповідальність, що реалізується в усвідомленні наслідків поведінки; по-третє, реінтеграція (відновлення), сприяє попередженню вчинення аморальної дії; по-четверте, розв'язання конфліктної ситуації, тобто оцінки наслідків та впливу аморального вчинку на життя людини. Також науковці виділяють і такі принципи медіації як: запобігання повторного вчинення злочину та добровільність участі у процесі відновного правосуддя усіх сторін [1,с.19]. Конструктивне обговорення конфліктної ситуації та сприяння, за участі медіатора у її вирішенні, створює умови повернення людини до суспільства. Сторони конфлікту мають взяти на себе спільну відповідальність, за наслідки своєї діяльності, яка сприяє досягненню взаєморозуміння в оцінюванні нормативних стандартів та ціннісних орієнтацій. Серед чинників, які варто враховувати при вирішенні конфлікту – обізнаність з обставинами конфліктної ситуації, їх адекватне усвідомлення, внутрішній стан суб'єктів медіації та їх здатність до альтернативних варіантів вирішення спору, тобто власну відповідальність всіх суб'єктів медіації.

В ухваленому документі Європейською комісією з ефективності правосуддя 7 грудня 2007 р. «Керівні принципи № 14 для кращого виконання наявних Рекомендацій щодо медіації в сімейних справах і щодо медіації в цивільних справах», зазначаються наступні Рекомендації, що сприятимуть поліпшенню імплементацію викладених у них принципів медіації: Рекомендація Rec (98) 1 щодо медіації в сімейних справах, Рекомендація Rec (2002) 10 щодо медіації в цивільних справах, Рекомендація Rec (99) 19 щодо медіації в кримінальних справах, Рекомендація Rec (2001) 9 щодо альтернатив судовому розгляду спорів між адміністративними органами й сторонами-приватними особами. У зазначених документах зафіксовані загальні етичні норми яким підпорядковується медіатор, зокрема: «Державам-членам належить вживати заходів для забезпечення однаковості концепцій, сфер застосування і гарантій додержання основних принципів медіації (таких, як конфіденційність та інші) на територіях цих держав шляхом прийняття дотичних нормативних актів і/або розроблення кодексів професійної поведінки медіаторів» [2].

Відповідно до Європейського кодексу поведінки для медіаторів, який був розроблений ініціативною групою практикуючих посередників при підтримці Європейської Комісії та прийнятий на конференції в Брюсселі 02 червня 2004 року: «медіатор повинен бути компетентним та мати необхідні знання в сфері медіації. Важливими факторами є належне навчання та постійне вдосконалення їх теоретичних та практичних навиків в сфері медіації з обліком усіх стандартів та вимог пов'язаних з їх акредитацією» [3]. У документі зафіксовано наступні принципи медіатора: компетентність, незалежність, справедливність.

На українському ґрунті реалізація етичних принципів медіації втілилась у запропонованому Українським центром медіації Кодексі етики медіатора, в якому висловлюється наступна точка зору: «кодекс медіатора слугувати фундаментальним етичним путівником для осіб, які займаються медіацією у будь-якій сфері» [4]. Етика медіатора, як зазначено у розділі I, вибудовується на етичних нормах життя суспільства та при дотриманні гідності людини. Фундаментальними ж принципами посередництва

постають - гуманізм, законність, чесність, порядність та ін., а зафіксовані норми, якими фахівець-медіатор повинен користуватись, сприяють програмуванню його дій та гарантують впевненість щодо виконання ним професійного обов'язку при вирішенні конфліктної ситуації на високому рівні.

Спираючись на вище зазначений документ варто звернути увагу на прописані у ньому засади професійної етики медіаторів. А саме, по-перше, процес медіації розпочинається тоді, коли всі сторони добровільно висловили згоду на участь в ньому; по-друге, конфіденційність; по-третє, неупередженість, тобто медіатор має проводити медіацію тільки у тих конфліктних ситуаціях, де він може бути нейтральним та об'єктивним стосовно сторін медіаційного процесу. По-четверте, медіатор не повинен мати особистої зацікавленості в певному варіанті вирішення конфлікту. Ще однією важливою нормою – високопрофесійність посередника - достатня кваліфікованість у вирішенні конфліктної ситуації [5]. Щодо останнього положення, доцільним є звернення до Рекомендації № R (99) 19, у якій акцентується увага на тому, що: «Медіатори відбираються з різних прошарків суспільства, мають хороші знання щодо тієї чи іншої спільноти та її культурних особливостей». Медіатори повинні мати професійну кваліфікацію у сфері соціальної роботи, права або психології. Усі вони також мають пройти підготовку з ведення програми медіації [6, с. 13-15].

Підсумовуючи вищенаведене, доцільно сформулювати наступні визначення принципів медіації: це вихідні і визначальні морально-правові ідеї, засади, які становлять організаційне підґрунтя здійснення процедури медіації й спрямовані на ефективне, взаємоприйнятне розв'язання конфліктної ситуації. Фундаментальними засадами медіаційного процесу є: відповідальність, конфіденційність, незалежність, добровільність тощо.

Висновки

Моральні принципи медіаторів, що фіксуються у відповідних етичних кодексах сприяють орієнтуванню фахівців у складних ситуаціях, та дають змогу приймати нестандартні рішення, які не суперечить інтересам сторін медіації. Осмислення сенсу медіації допомагало в

усвідомленні етичних норм медіатора, які можна узагальнити у наступних положеннях:

1. Взаємоповага до учасників медіаційного процесу, дотримання загальних норм і принципів моралі;
2. Високопрофесійність медіатора (каліфікованість посередника);
3. Відвертість, у розкритті власних потреб, інтересів;
4. Взаємовідповідальність у вирішенні конфліктної ситуації;
5. Справедливість, що забезпечує послідовність та гуманістичну спрямованість у процесі розв'язання конфлікту;
6. Дотримання гідності людини.

Визначені вище основоположні принципи відновного правосуддя виступають універсальними критеріями та всезагальними нормами до становлення концепції відновного правосуддя в Україні.

Література:

1. Землянська В. В., Ільковець Л. Б., Сегедін В. Б. Впровадження відновного правосуддя у кримінальне судочинство України [Посібник] / В. В. Землянська, Л. Б. Ільковець, В. Б. Сегедін.- К.: Видавець Захаренко В. О., 2008. – 189с.
2. Керівні принципи № 14 для кращого виконання наявних Рекомендацій щодо медіації в сімейних справах і щодо медіації в цивільних справах [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf>

УДК 347.441.832:347.934

Водоп'ян Т. В.,

старший викладач кафедри спеціальних юридичних дисциплін
Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ВИРІШЕННЯ СПРАВ ПРО ВИЗНАННЯ НЕДІЙСНИМИ ПРАВочИНІВ, УКЛАДЕНИХ АДІЄЗДАТНОЮ ОСОБОЮ

Vodop'yan T.,
Senior Lecturer of of Specialist Legal Disciplines Department,
National University of Water Management and Nature Resources Use, Rivne

SOME PROBLEMS FOR HANDLING A CASE FOR ANNULMENT TRANSACTIONS ENTERED CONCLUDED INCAPACITATED PERSON

У статті розглянуто особливості вирішення судами справ про визнання недійсними правочинів, укладених адієздатною особою. Досліджено поняття «адієздатність», його зв'язок із поняттям «дієздатність». Проаналізовано

3. Европейського кодексу поведінки для медіаторів [Електронний ресурс] / Режим доступу:http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_ec_code_conduct_en.pdf

4. Сайт Українського центру медіації [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.ukrmediation.com.ua/>.

5. Етичний кодекс медіатора «Українського центру порозуміння» [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.commonground.org.ua/dld/2006_20_04_RJConf/22-ethical_codex.pdf

6. Маєрс Д. Международный обзор программ восстановительного правосудия / Д. Маєрс. – К. : Университетское издание «Пультсары», 2004 г. – 101 с.

References:

1. Zemlyanska, V. V., Ilkovets, L. B. and Sehedin, V. B. (2008), Vprovadzhennya vidnovnoho pravosuddya u kryminalne sudochynstvo Ukrayiny [The implementation of restorative justice in criminal proceedings Ukraine], Vydavets Zakharenko V. O., Kyiv, Ukraine.

2. The official site of Supreme Court of Ukraine, (2007), "Guidelines number 14 for better implementation of existing Recommendations on mediation in family matters and on mediation in civil matters", available at: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf> (Accessed 07 January 2007).

3. The official site of European Commission, "European Code of Conduct for Mediators", available at: http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_ec_code_conduct_en.pdf.

4. The official site of Ukrainian Mediation Center, available at: <http://www.ukrmediation.com.ua/>.

5. The official site of The practice of conflict resolution, (2006), "Code of Ethics mediator "Ukrainian Centre for Common Ground", available at: http://www.commonground.org.ua/dld/2006_20_04_RJConf/22-ethical_codex.pdf (Accessed 20 May 2006).

6. Maers D. (2004), Mezhdunarodnyj obzor programm vosstanovitel'nogo pravosudija, [International Review of programs to rebel-sional justice], Universitetskoe izdanie «Pul'sary», Kyiv, Ukraine.